

Predmet C-251/24**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98. stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

9. travnja 2024.

Sud koji je uputio zahtjev:

Curtea de Apel București (Rumunjska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

28. veljače 2024.

Tužitelj:

Axpo Energy Romania SA

Tuženik:

Agenția Națională de Administrare Fiscală
Guvernul României

Predmet glavnog postupka

Tužba koja se najprije odnosi na plaćanje naknade štete koju je 2022. i 2023. navodno pretrpjelo društvo Axpo Energy Romania SA, tužitelj, zbog plaćanja doprinosa Fondu za energetska tranziciju u vezi s djelatnosti trgovanja, te pripadajućih kamata, kao i plaćanje naknade štete koju je tužitelj navodno pretrpio zbog primjene mehanizma utvrđivanja maksimalne gornje granice cijena prirodnog plina i električne energije za krajnje potrošače.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Na temelju članka 267. UFEU-a traži se tumačenje članka 28., 30., 35., 101. i 102., članka 107. stavka 1. i članka 108. stavka 3. UFEU-a, te određenih odredbi Direktive 2019/944, Uredbe 2019/943, Uredbe 2022/1854 i Direktive 2006/112.

Prethodna pitanja

1. Treba li odredbe članka 3. stavaka 1., 3. i 4. te članka 9. stavka 2. Direktive (EU) 2019/944, u vezi s člankom 101. stavkom 1. UFEU-a u skladu s kojim države članice sudionicima na tržištu električne energije trebaju osigurati jednake i nediskriminirajuće uvjete, tumačiti [na način] da im se protivi to da država članica uvede dodatnu poreznu obvezu, poput doprinosa na djelatnost trgovanja uređenog OUG-om br. 27/2022 na različit način samo na teret određenih sudionika koji provode transakcije na veleprodajnim tržištima energije, kao što su opskrbljivači koji obavljaju djelatnost trgovanja, pri čemu se isključuju druge kategorije sudionika, poput proizvođača električne energije i toplinske energije iz kogeneracije te proizvođača čiji su proizvodni kapaciteti pušteni u pogon nakon 1. travnja 2022.?
2. Treba li odredbe članaka 101. i 102. UFEU-a, u skladu s kojima države članice ne smiju donijeti mjere kojima se sprečava, ograničava ili narušava tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu, odnosno, kojima se ograničavaju ili nadziru proizvodnja ili tržišta, odnosno, kojima se primjenjuju nejednaki uvjeti na istovrsne poslove s ostalim trgovinskim partnerima tumačiti [na način] da im se protivi to da država članica uvede dodatnu poreznu obvezu, kao što je doprinos na djelatnost trgovanja uređen OUG-om br. 27/2022 samo na teret određenih sudionika koji provode transakcije na veleprodajnim tržištima energije, kao što su opskrbljivači koji obavljaju djelatnost trgovanja, pri čemu se isključuju druge kategorije sudionika, poput proizvođača električne energije i toplinske energije iz kogeneracije te proizvođača čiji su proizvodni kapaciteti pušteni u pogon nakon 1. travnja 2022., čime se te subjekti na koje se primjenjuje doprinos stavlja u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju?
3. Treba li odredbe članka 107. stavka 1. i članka 108. stavka 3. UFEU-a o obvezi država članica da prijave državne potpore tumačiti na način da nacionalni propis, poput doprinosa na djelatnost trgovanja uređenog OUG-om br. 27/2022, predstavlja državnu potporu koja se dodjeljuje subjektima koji su oslobođeni obveze plaćanja tog doprinosa i na koju se primjenjuje obveza prijave?
4. Treba li odredbe članka 3. točaka (a), (b), (h) i (p), te članka 10. stavaka 1., 4. i 5. Uredbe 2019/943 u vezi s [uvodnim izjavama] 22. i 23. preambule Uredbe, člankom 5. stavcima 1., 3. i 4. Direktive 2019/944, te člankom 8. Uredbe 2022/1854, kojima se uređuju načela koja se odnose na formiranje cijena na veleprodajnom tržištu energije, tumačiti [na način] da im se protivi to da država članica uvede dodatnu poreznu obvezu, poput doprinosa na djelatnost trgovanja uređenog OUG-om br. 27/2022? Može li se prilikom tumačenja navedenih odredbi doprinos smatrati proporcionalnim u kontekstu u kojem se tim doprinosom ne uzimaju u obzir troškovi poslovanja sudionika na tržištu koji obavljaju djelatnost trgovanja? Može li se prilikom tumačenja navedenih odredbi doprinos smatrati nediskriminirajućim u kontekstu u kojem se primjenjuje samo na dio sudionika na veleprodajnom tržištu koji obavljaju djelatnost kupnje i preprodaje energije?

5. Treba li odredbe članka 28., 30. i 35. UFEU-a, članka 3. Uredbe 2019/943 i članka 3. Direktive 2019/944, kojima se propisuje zabrana uvođenja zakonodavnih prepreka prekograničnim protocima električne energije između država članica, tumačiti [na način] da im se protivi to da država članica uvede dodatnu poreznu obvezu, poput doprinosa na djelatnost trgovanja uređenog OUG-om br. 27/2022, kojim se u razdoblju od 1. rujna do 16. prosinca 2022. predviđala nepovoljnija formula za izvozne transakcije, kojom se nije priznavala nikakva dobit, dok se u slučaju domaće prodaje priznavala teorijska dobit od 2 %? Prilikom tumačenja navedenih odredbi, protivi li se pravu Europske unije uvođenje takvog doprinosa kojim se od 16. prosinca 2022. predviđalo plaćanje doprinosa samo u slučaju prodaje količina energije namijenjenih izvozu, ali ne i u slučaju uvoza energije?

6. Protivi li se odredbama članka 401. Direktive 2006/112, kojima se državama članicama zabranjuje uvođenje nameta ili poreza na promet uz porez na dodanu vrijednost, to da država članica uvede dodatnu poreznu obvezu, poput doprinosa na djelatnost trgovanja uređenog OUG-om br. 27/2022, na teret sudionika na tržištu koji obavljaju djelatnost trgovanja?

Navedene odredbe prava Unije

Ugovor o funkcioniranju Europske unije: članci 28., 30., 35., 101., 102. i 107. te članak 108. stavci 1. i 3.

Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU: članak 3. stavci 1., 3. i 4., članak 5. stavci 1., 3. i 4. te članak 9. stavak 2.

Uredba (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije: uvodne izjave 22. i 23., članak 3. točke (a), (b), (h) i (p) te članak 10. stavci 1., 4. i 5.

Uredba Vijeća (EU) 2022/1854 od 6. listopada 2022. o hitnoj intervenciji za rješavanje pitanja visokih cijena energije: članak 8.

Direktiva Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost: uvodne izjave 4. i 7. te članak 401.

Navedena sudska praksa Unije

Presude od 6. listopada 1982., CILFIT/Ministero della Sanità (283/81, Zb., 1982., str. 3415.), EU:C:1982:335; od 21. studenoga 1991., Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires i dr./Francuska (C-354/90, Zb., 1991., str. I-5505.), EU:C:1991:440, t. 10. i 14.; od 12. travnja 1994., Halliburton Services/Staatssecretaris van Financiën (C-1/93, Zb., 1994., str. I-1137.),

EU:C:1994:127, t. 15.; od 15. srpnja 2004., Pearle i dr. (C-345/02, Zb., 2004., str. I-7139.), EU:C:2004:448, t. 30. do 32.; od 15. prosinca 2005., Unicredito Italiano (C-148/04, Zb., 2005., str. I-11137.), EU:C:2005:774, t. 42.; od 7. rujna 2006., Marrosu i Sardino (C-53/04, Zb., 2006., str. I-7203.), EU:C:2006:517, t. 54.; od 5. listopada 2006., Transalpine Ölleitung in Österreich (C-368/04, Zb., 2006., str. I-9957.), EU:C:2006:644, t. 39.; od 16. veljače 2012., Eon Aset Menidjmont (C-118/11), EU:C:2012:97, t. 76.; od 25. veljače 2021., Novo Banco (C-712/19), EU:C:2021:137, t. 45.; od 27. siječnja 2022., Fondul Proprietatea (C-179/20), EU:C:2022:58, t. 84. i 85. i od 7. travnja 2022., Autonome Provinz Bozen (C-102/21 i C-103/21), EU:C:2022:272, t. 58. i 59., te mišljenje nezavisne odvjetnice J. Kokott od 5. rujna 2013. u predmetu C-385/12, EU:C:2013:531, t. 89.

Navedene nacionalne odredbe

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022-31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare (Vladina uredba sa zakonskom snagom br. 27/2022 o mjerama koje se primjenjuju na krajnje kupce na tržištu električne energije i prirodnog plina u razdoblju od 1. travnja 2022. do 31. ožujka 2023., te izmjeni i dopuni određenih normativnih akata, kao i naknadnim izmjenama i dopunama) (u daljnjem tekstu: OUG br. 27/2022), donesena Zakonom br. 206/2022, čijim se člankom 15. stavcima 1., 2. i 5. predviđa sljedeće:

- uvodi se poseban porez od 80 % izračunan u skladu s posebnom metodologijom, koji se primjenjuje na dodatne prihode koje ostvaruju proizvođači električne energije i prirodnog plina;
- porez se ne primjenjuje na dodatne prihode koje ostvaruju proizvodni kapaciteti pušteni u pogon nakon datuma stupanja na snagu Uredbe sa zakonskom snagom i one koje ostvaruju društva koja pružaju javne usluge grijanja, koja proizvode električnu energiju iz kogeneracije;
- porez se uplaćuje u korist državnog proračuna na poseban račun proračunskih prihoda do 25. dana u mjesecu za prethodni mjesec za koji se duguje porez.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 119/2022 pentru modificarea și completarea OUG nr. 27/2022, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei, aprobată prin Legea nr. 357/2022 (Vladina uredba sa zakonskom snagom br. 119/2022 o izmjeni i dopuni OUG-a br. 27/2022 te izmjeni i dopuni određenih normativnih akata u energetsom sektoru donesena Zakonom br. 357/2022) (u daljnjem tekstu: OUG br. 119/2022): člankom I. točkom 13. kojim se izmjenjuje članak 15. OUG-a br. 27/2022, u biti, predviđa se sljedeće:

- porez koji je prvotno uveden OUG-om br. 27/2022 zamjenjuje se doprinosom Fondu za energetska tranziciju (u daljnjem tekstu: doprinos);
- od 1. rujna 2022., doprinos plaćaju proizvođači električne energije, združeni subjekti za proizvodnju električne energije, trgovci, opskrbljivači koji obavljaju djelatnost trgovanja i agregatori koji trguju količinama električne energije i/ili prirodnog plina na veleprodajnom tržištu;
- doprinos se ne primjenjuje ni na proizvodne kapacitete puštene u pogon nakon 1. rujna 2022. ni na društva koja pružaju javne usluge grijanja, koja proizvode električnu energiju iz kogeneracije;
- o dvostranim ugovorima sklopljenima na veleprodajnom tržištu na temelju izravnog pregovaranja ugovorne stranke trebaju obavijestiti nacionalno regulatorno tijelo za energiju u roku od dva radna dana od dana njihova sklapanja;
- prodavatelj doprinos izračunava, prijavljuje i uplaćuje na mjesečnoj osnovi, do 25. dana u mjesecu za prethodni mjesec za koji se duguje porez;
- doprinos (C) se izračunava kako slijedi: $C = (P_{mt} - P_a) \times Q_t \times 100\%$, gdje je: Q_t = količina električne energije kojom se trgovalo za izvoz ili koja je isporučena; P_{mt} – srednja cijena kupoprodaje energije na tržištu dan unaprijed koja vrijedi na dan koji prethodi transakciji; P_a – kupovne cijene.

Prilogom br. 3 OUG-u br. 119/2022 (koji je postao Prilog br. 6.1. OUG-u br. 27/2022) predviđa se, u biti, sljedeće:

- utvrđivanje doprinosa provodi se s obzirom na razliku između: (a) srednje ponderirane mjesečne prodajne cijene električne energije odnosno prirodnog plina isporučenih tijekom referentnog mjeseca i (b) srednje ponderirane mjesečne kupovne cijene električne energije odnosno prirodnog plina isporučenih tijekom referentnog mjeseca kojoj se dodaje dio dobiti u mjeri od 2 %;
- prilikom izračuna isporučenih količina uzimaju se u obzir sve količine kojima se trgovalo na temelju opskrbe u referentnom mjesecu, neovisno o datumu sklapanja ugovora.

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 Tužitelj posluje na tržištu električne energije i prirodnog plina te obavlja i djelatnost opskrbe krajnjih potrošača i djelatnost trgovanja, odnosno kupnju i prodaju električne energije i prirodnog plina na veliko, na temelju financijskih ugovora i/ili fizičkom opskrbom.

- 2 Za djelatnost trgovanja koju obavlja, tužitelj trguje električnom energijom i prirodnim plinom sklapanjem ugovora o prodaji ili kupnji na veleprodajnim tržištima, pri čemu na taj način osigurava i potrebu za likvidnošću i stabilnošću drugih sudionika na tržištu energije koji mogu kupiti energiju i prirodni plin od trgovaca kako bi popunili eventualne manjkove ili ublažili rizike.
- 3 Tužiteljeva djelatnost trgovanja sudionicima na tržištu može pružiti srednjoročnu ili dugoročnu zaštitu od nestabilnosti cijena u energetsom sektoru. U tom pogledu, na temelju analize tržišta i predviđanja stručnjaka, tužitelj sklapa kratkoročne, srednjoročne i dugoročne ugovore o prodaji ili kupnji uvezenih količina električne energije, čime osigurava potrebu za stabilnošću i proizvođača i opskrbljivača potrošača te kupaca električne energije u veleprodaji ili drugih trgovaca.
- 4 Kada je riječ o djelatnosti opskrbe energijom, ona uključuje prodaju električne energije ili prirodnog plina krajnjim kupcima te kupnju, na temelju veleprodajnih proizvoda, količina kojima se opskrbljuju krajnji kupci.
- 5 Na tužitelja, kao trgovca, primjenjuju se OUG br. 119/2022 i OUG br. 27/2022 kojima je rumunjska država uvela mjere za zaštitu krajnjih potrošača time što je utvrdila maksimalnu gornju granicu cijena električne energije koje im se naplaćuju, pri čemu je istodobno odredila izvanredne dodatne porezne obveze za trgovce i proizvođače električne energije i prirodnog plina.
- 6 Tužbom podnesenom 5. prosinca 2022. tužitelj u postupku protiv tuženika, Guvernula României (Vlada Rumunjske) i Agencije Națională de Administrare Fiscală (Državna agencija za poreznu upravu, Rumunjska, u daljnjem tekstu: ANAF) od Curtee de Apel București (Žalbeni sud u Bukureštu, Rumunjska), koja je sud koji je uputio zahtjev u ovom predmetu, , traži:
  - da tuženicima na ime naknade štete naloži plaćanje iznosa koji je najprije procijenjen na 8 983 755 rumunjskih leua, s osnova naknade pretrpljene štete odnosno štete koju tužitelj smatra da je pretrpio 2022. i 2023. jer je plaćao doprinos u vezi s djelatnosti trgovanja, te zakonskih kamata na taj iznos;
  - da tuženicima naloži da nadoknade štetu koju je tužitelj pretrpio ili je mogao pretrpjeti tijekom 2022. i 2023. zbog primjene mehanizma utvrđivanja maksimalne gornje granice cijene prirodnog plina i električne energije za krajnje potrošače;
  - da pred Curteom Constituțională (Ustavni sud, Rumunjska) istakne prigovor neustavnosti određenih odredbi OUG-a br. 27/2022;
  - da poništi Ordinul președintelui ANAF nr. 1635/2022 privind modificarea și completarea Ordinului președintelui ANAF nr. 587/2016 pentru aprobarea modelului și conținutului formularelor utilizate pentru declararea impozitelor și taxelor cu regim de stabilire prin autoimpunere sau reținere la sursă (Uredba predsjednika ANAF-a br. 1635/2022 o izmjeni i dopuni Uredbe predsjednika

ANAF-a br. 587/2016 o odobravanju modela i sadržaja obrazaca koji se upotrebljavaju za prijavu poreza i doprinosa na koje se primjenjuje sustav samostalnog utvrđivanja porezne obveze ili poreza po odbitku) (u daljnjem tekstu: Uredba br. 1635/2022), jer je, s jedne strane, sekundarni akt donesen za primjenu navodno neustavnih nacionalnih odredbi i, s druge strane, upravni akt donesen protivno primarnom nacionalnom zakonodavstvu.

- 7 U svojim odgovorima na tužbu tuženici su istaknuli razne prigovore te su, u pogledu merituma, zatražili da se tužba odbije kao neosnovana.
- 8 Tužitelj je tijekom postupka od suda koji je uputio zahtjev zatražio da Sudu uputi prethodna pitanja.

Glavni argumenti stranaka glavnog postupka

- 9 *Tužitelj* tvrdi da su primjenjive određene odredbe prava Unije te da su uvođenjem obveze plaćanja doprinosa povrijeđene i odredbe UFEU-a i odredbe uredbi 2022/1854 i 2019/943 te direktiva 2019/944 i 2006/112.
- 10 Tvrdi da je imao obvezu plaćanja doprinosa s obzirom na dobit i kojim se ne uzima u obzir njegova cjelokupna djelatnost, jer mu se mehanizmom utvrđivanja maksimalne gornje granice nalaže da evidentira gubitke, zato što formula izračuna doprinosa ne uzima u obzir stvarnost tržišta i načine obavljanja djelatnosti trgovanja.
- 11 Tužitelj smatra da, s obzirom na to da uzima u obzir samo mjesece u kojima je ostvarena dobit, ali ne i mjesece u kojima su ostvareni gubici u njegovoj djelatnosti, ni troškove potrebne za njezino obavljanje, doprinos u stvarnosti dovodi do zapljene fiktivne dobiti, što ima negativne posljedice za njegovu djelatnost.
- 12 Budući da se primjenjuje na sve veleprodajne transakcije povezane s djelatnosti trgovanja, neovisno o trenutku u kojem su transakcije sklopljene, doprinos proizvodi retroaktivne učinke pri čemu se povrjeđuju načela pravne sigurnosti i predvidljivost poreznih davanja. Naime, većina veleprodajnih transakcija sklopljeno je na temelju terminskih ugovora (na određeno vrijeme) zaključenih puno prije nego što je doprinos stupio na snagu, u trenutku u kojem sudionici na tržištu nisu mogli uračunati učinke doprinosa.
- 13 Osim toga, uvođenje prekomjernih obveza obavještanja u pogledu dvostranih transakcija na veleprodajnim tržištima u roku od dva dana od njihova sklapanja te propisivanje novčanih kazni u iznosu do 5 % prometa za protupravne radnje koje nisu jasno regulirane onemogućuje slobodno i predvidljivo obavljanje tužiteljeve gospodarske djelatnosti.
- 14 *ANAF* traži da se zahtjev za prethodnu odluku Sudu proglasi nedopuštenim, pri čemu ističe da se sva prethodna pitanja koja je istaknuo tužitelj odnose samo na

odredbe OUG-a br. 27/2022, a ne na Uredbu br. 1635/2022 na koju se odnosi zahtjev za poništenje u ovom predmetu. Prema ANAF-ovu mišljenju, tužitelj zapravo od Suda nastoji ishoditi odluku o smjernicama u pogledu načina na koji bi sud koji je uputio zahtjev trebao riješiti predmet te se pitanja koja je postavio taj sud odnose samo na posebne aspekte predmeta koji je pred njim u tijeku, zbog čega nisu ispunjeni uvjeti dopuštenosti predviđeni člankom 267. UFEU-a.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 15 Sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da je zahtjev za prethodnu odluku potreban za rješavanje predmeta s obzirom na tužiteljeve argumente koji se odnose na nezakonitost doprinosa i s obzirom na učinke odredbi prava Unije u području državnih potpora, usklađenost poreza s temeljnim slobodama, općim načelima prava Unije i politikama u području oporezivanja energije iz obnovljivih izvora.
- 16 S obzirom na sudsku praksu Suda (presude Marrosu i Sardino, t. 54. i Eon Aset Menidjmont, t. 76.) i na činjenicu da se u ovom predmetu traži tumačenje usklađenosti određenih nacionalnih odredbi te prakse nacionalnog tijela s odredbama i općim načelima prava Unije, sud koji je uputio zahtjev navodi da postoji nesporni element povezanosti s pravom Unije. Taj sud također ističe da postavljena pitanja nisu bila predmet prethodne odluke u sličnom predmetu te da ih Sud nije ispitao, tako da u skladu s kriterijima koje je Sud utvrdio u presudi CILFIT/Ministero della Sanità, zaključuje da pravilna primjena prava Unije nije tako očita da ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj sumnji u pogledu načina na koji treba odgovoriti na ta pitanja.

(a) Prvo i drugo pitanje

- 17 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, tumačenje Suda potrebno je kako bi se utvrdilo je li doprinos koji je uveden samo za određene trgovce i opskrbljivače koji obavljaju djelatnost trgovanja u skladu s općim načelima jednakosti i nediskriminacije, te s obvezom država članica da sudionicima na tržištu električne energije osiguraju jednake i nediskriminirajuće uvjete. Međutim, načelo jednakosti podrazumijeva nepostojanje diskriminacije i jednako postupanje prema osobama koje se nalaze u istim ili usporedivim situacijama. Isto tako, iz primjene tog načela na razini Unije razvijeno je načelo porezne neutralnosti kojim se državama članicama nalaže da neopravdano ne diskriminiraju porezne obveznike.
- 18 U posebnom području energetskog sektora, odredbama prava Unije na koje se poziva uređuje se obveza država članica da proizvođačima električne energije osiguraju jednake i nediskriminirajuće uvjete (članak 3. Direktive 2019/944) te da ne narušavaju tržišno natjecanje time što određene sudionike na tržištu stavljaju u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju.
- 19 Sud koji je uputio zahtjev ističe da je tužitelj smatrao da je u razdoblju od 1. rujna do 16. prosinca 2022. način izračuna doprinosa na transakcije namijenjene izvozu

podrazumijevao to da se nije priznavala nikakva dobit u slučaju izvoza energije u područje unutar Zajednice, dok su nacionalne transakcije imale pravo na teorijsku profitnu maržu od 2 % tako da je na taj način na unutarnjem tržištu Unije tržišno natjecanje bilo očito narušeno. Takvo smanjenje dobiti i konkurentnosti proizvoljno je određeno trgovcima i opskrbljivačima koji obavljaju djelatnost trgovanja iako oni nisu jedini subjekti koji obavljaju djelatnost kupnje odnosno preprodaje električne energije na tržištima energije; proizvođači energije i osobito proizvođači energije iz obnovljivih izvora obavljaju istu djelatnost koja se razlikuje od trgovanja energijom proizvedenom iz vlastitih izvora.

- 20 Osim toga, proizvodni kapaciteti i proizvođači na koje se ne primjenjuje doprinos ostvarili su konkurentsku prednost u odnosu na svakog opskrbljivača koji obavlja djelatnost trgovanja, poput tužitelja, kada je riječ o trgovanju energijom na veleprodajnom tržištu.
- 21 Tužitelj je također istaknuo da i proizvođači električne energije i društva koja obavljaju djelatnost trgovanja posluju na istim tržištima na razini Unije i/ili nacionalnoj razini te da su stoga konkurenti i u sličnoj situaciji kad je riječ o trgovanju električnom energijom. Naime, drukčije postupanje koje se primjenjuje na subjekte koji se nalaze u sličnim situacijama dovodi do uspostave selektivnog i diskriminatornog sustava, čime se ograničava tržišno natjecanje.
- 22 Slijedom toga, sud koji je uputio zahtjev, uzimajući u obzir osobito točku 15. presude *Halliburton Services/Staatssecretaris van Financiën*, smatra da je potrebno obratiti se Sudu kako bi se utvrdilo protivi li se pravnim aktima Unije kojima se uređuju načela jednakosti i nediskriminacije, te obveza država članica da sudionicima na tržištu električne energije osiguraju jednake i nediskriminirajuće uvjete, to da države uvedu doprinos na različit način, kojim određene kategorije sudionika izuzimaju od obveze plaćanja tog doprinosa.

(b) Treće pitanje

- 23 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je to pitanje potrebno kako bi se utvrdilo predstavlja li doprinos državnu potporu dodijeljenu proizvođačima električne energije koji su izuzeti od plaćanja tog doprinosa i treba li ga u skladu s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a prijaviti Europskoj komisiji.
- 24 Taj sud ističe da, iako je za ocjenu je li određena potpora spojiva s unutarnjim tržištem, u skladu s člankom 108. stavkom 2. UFEU-a isključivo nadležna Komisija (presude *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires i dr./Francuska*, t. 14. i *Unicredito Italiano*, t. 42.), to ne znači da nacionalni sudovi ne trebaju osigurati zaštitu prava pojedinaca u slučaju povrede obveze prethodne prijave Komisiji državnih potpora (presuda *Autonome Provinz Bozen*, t. 59.) te da nisu nadležni za tumačenje pojma državne potpore i utvrđivanje toga predstavlja li mjera koju je donijela država članica državnu potporu (presude *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires i dr./Francuska*, t. 10. i *Transalpine Ölleitung in Österreich*, t. 39.).

- 25 S obzirom na sudsku praksu Suda, sud koji je uputio zahtjev također ističe da u području državnih potpora Sud može sudu koji je uputio zahtjev pružiti elemente tumačenja koji mu omogućuju da odredi može li nacionalna mjera biti kvalificirana kao državna potpora u smislu prava Unije (presuda *Fondul Proprietatea*, t. 84.). Osim toga, obveza da se potpora ne primjenjuje prije nego što je se prijavi Komisiji i prije nego što ona provede svoju prethodnu ocjenu u skladu s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a, ima izravan učinak (presuda *Pearle i dr.*, t. 30. do 32.).
- 26 Sud koji je uputio zahtjev utvrđuje da je to slučaj u ovom predmetu jer tužitelj smatra da mjera uvođenja doprinosa predstavlja državnu potporu u pogledu koje nije poštovana navedena obveza prijave. U tim okolnostima, iako nacionalni sud ne može donijeti odluku u pogledu spojivosti potpore s unutarnjim tržištem, on je ipak dužan utvrditi nezakonitost potpore ako ta potpora nije prijavljena u skladu s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a jer izravan učinak navedene odredbe zahtijeva da se prava zainteresirane osobe štite na taj način.
- 27 Stoga sud koji je uputio zahtjev smatra da je potrebno da Sud tumači kriterije za ocjenu potencijalne državne potpore, osobito kriterija selektivne prednosti uvedene osporavanom mjerom, s obzirom na to da su određene kategorije proizvođača električne energije izuzete iz plaćanja doprinosa.

(c) *Četvrto pitanje*

- 28 Sud koji je uputio zahtjev ističe da se u ovom predmetu postavlja pitanje kvalifikacije doprinosa na način da on predstavlja mjeru koja dovodi do utvrđivanja prodajne cijene ili ograničenja slobode određivanja prodajne cijene, što se može protiviti odredbama Direktive 2019/944 te uredbi 2019/943 i 2022/1854, uzimajući u obzir načelo proporcionalnosti, uvjete pod kojima je dopuštena intervencija u formiranje cijena na veleprodajnom tržištu, nepostojanje studije učinka te potrebne mjere donesene na razini Unije u kontekstu povećanja cijena energije.
- 29 Tužitelj je istaknuo da doprinos predstavlja intervenciju u određivanje slobodnih cijena na tržištu, čime se povređuju načela iz Uredbe 2019/943 jer doprinos ne može dovesti do stabilizacije cijena, nego, suprotno tomu, do destabilizacije cjelokupnog tržišta. Doprinosom se istodobno očito povređuju ograničenja intervencije na cijene opskrbe s obzirom na to da se njime: i. određuju gornje granice cijena na veleprodajnom tržištu, a ne na maloprodajnom tržištu, ii. neizravno utvrđuju gornje granice cijena za potrošače koji nisu iz kategorije kućanstvo, izvan graničenja dopuštenih Direktivom 2019/944, te iii. da se dodatni troškovi određuju na diskriminirajući način time što taj doprinos plaćaju samo opskrbljivači i trgovci, a ne svi sudionici na tržištu koji kupuju i preprodaju električnu energiju na veleprodajnom tržištu .
- 30 Budući da je tužitelj istaknuo da se mehanizam nadzora cijena uveden na temelju doprinosa protivi Uredbi 2022/1854 i prekoračuje ograničenja iz te uredbe, s

obzirom na to da predstavlja mjeru koja može ugroziti funkcioniranje unutarnjeg tržišta energije i sigurnost opskrbe te dovesti do novih povećanja cijena, sud koji je uputio zahtjev smatra da je tumačenje Suda potrebno kako bi se utvrdilo imaju li nacionalne odredbe kojima se uređuje doprinos znatan učinak na ponašanje na tržištu i utječu li na slobodno određivanje cijena, kao što se to predviđa odredbama Direktive 2019/944 i uredbi 2019/943 i 2022/1854.

(d) Peto pitanje:

- 31 Sud koji je uputio zahtjev ističe da se u ovom predmetu postavlja pitanje kvalifikacije doprinosa u smislu da on predstavlja mjeru koja dovodi do izravnih ograničenja ili do sličnog učinka na trgovinu između država članica, što se može protiviti navedenim odredbama Unije.
- 32 U razdoblju od 1. rujna do 16. prosinca 2022. na temelju OUG-a br. 27/2022 doprinosom od 100 % primijenjenim na razliku između cijene trgovanja energijom na tržištu dan unaprijed važeće na dan koji prethodi transakciji (a ne stvarne prodajne cijene) i kupovne cijene, utvrđeno je drukčije oporezivanje transakcija sklopljenih na nacionalnoj razini u odnosu na transakcije namijenjene izvozu, čime je praktički uklonjena profitna marža za transakcije prodaje električne energije prilikom izvoza ili opskrbe unutar Zajednice s rumunjskog državnog područja. Ta je metoda izračuna, u biti, podrazumijevala da se u slučaju izvoza energije u Uniju nije priznavala nikakva dobit, dok je trgovina u Rumunjskoj imala pravo na teorijsku profitnu maržu od 2 %.
- 33 Iako je od 16. prosinca 2022. ukinuta drukčija formula za izračun koja se primjenjivala na transakcije izvoza, nakon tog datuma ograničenje izvoza energije ostvarivalo se neizravno, pri čemu su se za izvoz predviđali puno nepovoljniji trgovinski uvjeti u odnosu na one koji su bili predviđeni za uvoz: na uvoz električne energije više se nije primjenjivao doprinos utvrđen u previsokom iznosu, dok je izvoz energije podrazumijevao obvezu plaćanja poreza na svaki iznos koji je prelazio 2 % kupovne cijene energije, što je dovelo do ograničenja s jednakim učinkom za izvoz.
- 34 U tom je kontekstu potrebno pojasniti usklađenost nacionalnih odredbi kojima se uređuje doprinos s pravom Unije o slobodnom kretanju robe.

(e) Šesto pitanje:

- 35 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je tumačenje Suda potrebno kako bi se utvrdilo dopušta li se odredbama članka 401. Direktive 2006/112 državama članicama da uvedu porez na promet, poput doprinosa, s obzirom na to da se oporezivanjem ne uzimaju u obzir troškovi povezani s djelatnosti trgovanja ni stvarno ostvarena dobit.
- 36 Ističe da za potrebe obavljanja svoje djelatnosti društva koja se bave trgovanjem osim troškova kupnje električne energije ili prirodnog plina, imaju i posebne

troškove poslovanja čiji je iznos znatan, s obzirom na složenost tržišta energije (primjerice, troškove visoko kvalificiranog osoblja, troškove informatičkih programa, tarifa i provizija trgovanja na centraliziranim tržištima kojima upravlja operator tržišta električne energije i prirodnog plina, kamatnih stopa na trošak financiranja, itd.). Međutim, odredbama OUG-a br. 27/2022 o metodi izračuna doprinosa ne uzima se u obzir odbitak tih troškova od porezne osnovice.

- 37 Naime, u skladu sa sudskom praksom Suda, država članica može zadržati ili uvesti poreze, davanja ili namete samo ako ih nije moguće poistovjetiti s porezom na promet (presuda *Novo Banco*, t. 45.).

RADNI DOKUMENT